

Memoria xustificativa do Convenio entre a Consellería do Medio Rural a través da Dirección Xeral de Planificación e Ordenación Forestal , a Axencia Galega de Calidade Alimentaria (AGACAL) e o Concello de Riós polo que se lle conceden subvencións autonómicas ao Concello, para a participación activa do Centro de Desenvolvemento Agroforestal de Riós no desenvolvemento dun Programa específico de identificación, restauración e promoción da xestión forestal activa e sustentable, durante os anos 2020 e 2021.

(1) A Consellería do Medio Rural, conforme o disposto no Decreto 149/2018, do 5 de decembro, polo que se establece a estrutura orgánica da Consellería do Medio Rural e modifícase parcialmente o Decreto 177/2016, do 15 de decembro, polo que se fixa a estrutura orgánica da Vicepresidencia e das consellerías da Xunta de Galicia, é o departamento encargado de xestionar as competencias inherentes aos montes e aproveitamentos forestais da Comunidade, e de acordo co establecido no Estatuto de Autonomía de Galicia, no seu artigo 27, apartado 10, á Comunidade Autónoma galega correspóndelle a competencia exclusiva en materia de montes, aproveitamentos forestais e naturais, sen prexuízo do disposto no citado artigo 149.1.23 da Constitución.

No mencionado ámbito material, á Consellería do Medio Rural, a través da Dirección Xeral de Planificación e Ordenación Forestal, lle corresponde, dentro das súas competencias:

- Apoiar a xestión forestal sustentable e a silvicultura, para garantir a obtención das diferentes producións forestais en cantidade e calidade, co fin de fornecer a importancia da contribución do sector forestal galego á bioeconomía e á xeración de emprego sustentable, dun xeito especial, no medio rural.
- Velar polo coñecemento do medio forestal, baseado nunha información estatística actualizada, e promover a divulgación da cultura forestal.

- Desenvolver, dentro das súas competencias, as medidas que se consideren oportunas para garantir a protección dos bosques das ameazas bióticas e abióticas, empregando métodos de loita integrada contra as pragas e enfermidades e impulsar a silvicultura como ferramenta básica preventiva para mellora do estado fitosanitario das masas forestais.

- Promover accións cara a un marco social cooperante coa xestión forestal sustentable que implique o recoñecemento da importancia do traballo dos propietarios e xestores forestais e a súa achega á conservación dos ecosistemas forestais.

(2) Así mesmo, segundo o artigo 1.2 do anexo do Decreto 52/2018, do 5 de abril, polo que se crea a Axencia Galega da Calidade Alimentaria (AGACAL) e se aproban os seus estatutos, a axencia está adscrita á consellería da Xunta de Galicia competente en materia de agricultura; ten personalidade xurídica propia, patrimonio e tesouraría propios e autonomía na súa xestión nos termos establecidos polos seus estatutos e pola demais normativa vixente de aplicación.

O artigo 2 do mesmo anexo establece que o obxecto do AGACAL é, entre outros, desenvolver as actividades de I+D+I nos sectores agrario, gandeiro e forestal, dentro do marco das competencias que a esta axencia lle atribúen os estatutos.

Dentro das funcións do AGACAL en materia de formación, enumeradas no artigo 11 do anexo referido, atópase a de programar a formación agraria, nos seus aspectos de ensinanzas regradas e non regradas, tanto das persoas agricultoras, gandeiras e silvicultoras como das súas asociacións e agrupacións, así como daquelas persoas que queiran acceder no futuro á titularidade ou xerencia de calquera explotación agraria ou forestal.

(3) Pola súa banda, o Centro de Desenvolvemento Agroforestal de Riós ten entre os seus obxectivos facer inventario e tipificación dos soutos da montaña ourensana para mellorar a súa xenética, investigar as enfermidades do castaño e todas as pragas que o ataca, así como favorecer a constitución e xestión de asociacións forestais así como outras actividades en materia de xestión forestal sustentable.

(4) **Antecedentes.** A execución das instalacións deste centro foi financiada inicialmente con cargo a un proxecto realizado ao abeiro do programa INTERREG III cun investimento total de 2.530.000 euros repartidos do seguinte xeito: 75% fondos da Unión Europea; 15% do Instituto Ourenán de Desenvolvemento Económico (Inorde); o 5% aportado pola Consellería do Medio Rural e o 5% restante a cargo dos concellos de Riós, A Gudiña, A Mezquita, Vilariño de Conso e Vilardevós.

Posteriormente, o 29 de novembro de 2017 a Consellería do Medio Rural e o Concello de Riós asinaron un primeiro convenio para a participación activa do Centro de Desenvolvemento Agroforestal de Riós no desenvolvemento dun Programa específico de promoción do cultivo e produción da castaña durante os anos 2017, 2018 e 2019. De acordo co convenio, a entón Dirección Xeral de Ordenación Forestal financiou as accións previstas durante ese período cun investimento total de 165.951,67 €.

O centro está situado nunha área de montaña no que ten especial interese o cultivo dos castiñeiros, que forman na actualidade ecosistemas dun gran interese nos que se acumula un valor produtivo que aporta rendas periódicas ás poboacións locais.

A identificación, restauración e promoción da xestión activa destes soutos require dun especial apoio técnico aos titulares das explotacións, tanto nos aspectos produtivos como de ecoloxía, pragas e doenzas que teñen un complicado manexo e que convén ter vixiadas realizando un seguimento intensivo.

(5) Á vista do referido, xustifícase a necesidade de formalizar un convenio entre a Consellería do Medio Rural e o Concello de Riós para conceder subvencións autonómicas a ese ente local, a través da Dirección Xeral de Planificación e Ordenación Forestal e da Axencia Galega de Calidade Alimentaria (AGACAL), para a participación activa do Centro de Desenvolvemento Agroforestal de Riós no desenvolvemento dun Programa específico de identificación, restauración e promoción da xestión forestal activa e sustentable, durante os anos 2020 e 2021.

(6) Este convenio terá por **obxecto** instrumentar a colaboración co Centro de Desenvolvemento Agroforestal de Ríos para participar conxuntamente nun Programa específico de identificación, restauración e promoción da xestión activa dos soutos tradicionais de castiñeiros e de frondosas autóctonas con especial fincapé na promoción de agrupacións de propietarios para a xestión conxunta sobre figuras de base asociativa, civil ou mercantil, e na loita contra as doenzas do castiñeiro e as frondosas autóctonas. As actuacións concretas a desenvolver neste convenio serían as seguintes:

A. Identificación de soutos tradicionais nas provincias de Lugo e Ourense, así como de frondosas autóctonas de especial interese tanto para a produción como para a conservación dos recursos xenéticos forestais.

Identificaranse e cartografaranse os soutos tradicionais, tanto produtores como en situación de abandono, de superficie igual ou superior a 5 hectáreas nas provincias de Lugo e Ourense. A información, recollida en formato dixital, incorporarase a un SIX para dispor dunha información actualizada sobre as masas tradicionais de castiñeiro máis importantes en Galicia.

No caso de frondosas autóctonas de especial interese, a superficie mínima de identificación e cartografía fixarase en función de cada especie.

No caso de ter unha superficie maior de 15 has, se fomentará a inclusión do souto ou a masa de frondosa autóctona de interese no Rexistro de masas consolidadas de frondosas autóctonas, axudando a completar toda a documentación e compromisos necesarios para a súa inclusión no rexistro, incluído os trámites de audiencia e por tanto de difusión no proceso de inscrición.

B. Vixilancia e loita contra as doenzas do castiñeiro e de masas de frondosas autóctonas de especial interese.

A vitalidade dos soutos e a súa capacidade produtiva require dun bo estado fitosanitario. O Centro Agroforestal de Ríos está a levar a cabo accións de loita contra as pragas e doenzas, coherentes e en liña coa actuación levada a cabo neste eido pola Dirección Xeral de Planificación e Ordenación Forestal.

No caso da enfermidade do cancro do castiñeiro, o Centro porase en contacto con cooperativas e asociacións de produtores de castaña das provincias de Lugo e Ourense, co fin de localizar cepas da enfermidade que aínda non estean a responder ao tratamento experimental que está a levar a cabo a Consellería do Medio Rural.

Con respecto as actuacións de loita biolóxica, en especial coas cepas hipovirulentas e co parasitoide *Torimus sinensis* que de maneira experimental realiza a Consellería do Medio Rural, o centro colaborará coa localización e o seguimento das actuacións de fincas que poidan participar na dispersión dos axentes da loita biolóxica.

O Centro recibirá avisos de posible danos conforme aos formularios e protocolos administrativos establecidos, procederá á súa transmisión á autoridade sanitaria, e contribuirá así mesmo en divulgar e dar publicidade as actuacións realizadas en colaboración coa Consellería de Medio Rural. En concreto, con respecto á praga da avés do castiñeiro (*Dryocosmus kuriphilus*), o Centro coordinarase con cooperativas e asociacións de produtores das provincias de Lugo e Ourense, co fin de divulgar e dar publicidade ás soltas demostrativas que está a realizar a Consellería do Medio Rural do parasitoide *Torymus sinensis*.

En canto a traballos da sanidade de frondosas autóctonas, será un centro de recepción de avisos de pragas e doenzas, dando traslado da información recibida á consellería do medio rural, quen poderá solicitar ao centro a remisión de mostras para o seu análise.

Así mesmo, realizará as comprobacións en campo que se lle soliciten en referencia a pragas e doenzas de frondosas autóctonas e soutos de castiñeiros.

C. Realización de accións formativas

Unha das claves para o éxito nunha actividade agroforestal estriba nun axeitado grao de coñecemento sobre as particularidades da produción que se pretenda. Neste senso, tanto en novas explotacións coma no caso de desempregados doutros sectores que pretendan unha incorporación ao mercado laboral no sector primario, ben por conta allea, ben coma emprendedores, é de vital importancia a posibilidade de acceso a unha formación axeitada.

O Centro de Desenvolvemento Agroforestal de Riós desenvolverá esta función realizando cursos e xornadas de formación que estarán dirixidas especialmente a tres colectivos:

- Produtores en activo.
- Persoas que pretendan iniciar unha actividade agraria.
- Desempregados na busca dunha incorporación ao mercado laboral por conta allea en empresas do sector primario.

Estas accións formativas terán un carácter eminentemente práctico e serán impartidas polo persoal técnico do centro, tanto no propio centro como en concellos de Galicia que as poidan demandar. Ademais, periodicamente realizaranse xornadas sobre temas de especial interese coa participación de expertos na materia.

Non se financiará ningún curso que remate con menos de 15 alumnos, un alumno non poderá asistir ao mesmo curso máis dunha vez

D. Apoio ao inventario forestal continuo de Galicia.

O apoio, mediante puntos ou parcelas de contraste que axuden a comprobar a composición específica mediante a súa visita in situ, poderá establecer o grao ou porcentaxe de fiabilidade do sistema de identificación e clasificación dos estratos delimitados no Inventario Forestal Continuo de Galicia (IFCG).

A forma de aumentar a fiabilidade na clasificación automática das formacións específicas mediante sensores remotos establecida en dito Inventario, a través dun logaritmo matemático, especialmente de masas de frondosas caducifolias, como castiñeiros, soutos, touzas ou bidueiros, baséase na comprobación sobre o terreo do resultado que dito logaritmo arroxa. Deste xeito, a Consellería do Medio Rural establecerá unha relación de puntos de contraste a través das súas coordenadas (X,Y) para que sexan visitadas in situ e identificadas a formación específica mediante protocolo establecido ao efecto.

E. Accións de boa gobernanza en CMVMC e creación de agrupacións forestais de xestión conxunta.

O fomento de accións dirixidas á boa gobernanza en montes privados, en particular mediante a reactivación de comunidades de montes veciñais en man común (CMVMC) que se atopen nunha situación estatutaria e legal de carácter irregular, e a creación, mediante as diferentes fórmulas xurídicas existentes, de novas agrupacións forestais de xestión conxunta,

Polo exposto, estímase xustificada a utilización do instrumento do convenio para articular as actuacións de referencia, quedando o devandito convenio fora do ámbito de aplicación da Lei 9/2017, do 8 de novembro, de contratos do sector público, pola que se traspoñen ao ordenamento xurídico español as Directivas do Parlamento Europeo e do Consello 2014/23/UE y 2014/24/UE, do 26 de febreiro de 2014, con independencia de que, de acordo co previsto no artigo 4 da devandita norma, lle sexan de aplicación os principios desta Lei para resolver as dúbidas e lagoas que puidesen presentarse.

Para a tramitación deste convenio tense observado o cumprimento dos requisitos establecidos na Lei 40/2015, do 1 de outubro, de réxime xurídico do sector público.

En Santiago de Compostela

(asinado dixitalmente)

